

منطقه آزاد چابهار، طلایه‌دار توسعه در سواحل مکران

مکران یا مکران، سرزمینی ساحلی در جنوب شرقی ایران و جنوب استان سیستان و بلوچستان است، استانی که با داشتن ۳۰۰ کیلومتر مرز آبی و یکهزار و ۱۰۰ کیلومتر مرز خاکی، از شمال به خراسان و افغانستان، از غرب به استان کرمان، از جنوب به دریای عمان و سواحل مکران و از مشرق به پاکستان و افغانستان محدود می‌شود.

منطقه مکران از شرق هرمزگان تا شرق سیستان و بلوچستان گسترده است و شهرستان‌های سیریک، جاسک، گنارک و چابهار را شامل می‌شود.

سواحل مکران بهترین کرانه اقیانوسی کشور و از نظر آب و هوایی در معتدل‌ترین هوای جنوب کشور واقع شده است، این سواحل در زمینه اقتصادی به ویژه ترانزیت کالا، سرمایه‌گذاری‌های تجاری، صنعتی و گردشگری از جاذبه‌های منحصر بفردی برخوردار است. از نظر ژئوپولیتیکی نیز همجواری سواحل مکران با کشورهای پاکستان و افغانستان، ظرفیت‌های ارتباطی این سواحل به پهنه اقیانوس هند و امکان اتصال کشورهای آسیای مرکزی به دریاها و آزاد، زمینه مناسبی را برای گسترش تعاملات منطقه‌ای و بین‌المللی فراهم کرده است.

منطقه آزاد تجاری - صنعتی چابهار، یکی از مناطق آزاد هفت‌گانه کشور است که در راستای اهداف اقتصادی کشور، بیش از دو دهه است در مجاورت شهرستان چابهار و در حاشیه دریای عمان تاسیس شده است.

اینکه سواحل مکران نقش بسزایی در تبدیل شدن ایران به یک قدرت بلامنازع فرامنطقه‌ای دارد بر کسی پوشیده نیست و بسیاری از متخصصان سیاسی و نظامی و اقتصادی بر این مهم، صحنه گذاشته‌اند اما در گزارش پیش رو، به توسعه اقتصادی این دیار طی سال‌های اخیر می‌پردازیم و اینکه چه اقداماتی در این حوزه انجام شده و برآیند آن‌ها برای آیندگان چه خواهد بود.

همه می‌دانیم که یکی از دغدغه‌های رهبر معظم انقلاب، پیشرفت و آبادانی سواحل مکران است و رییس جمهوری هم نسبت به این مهم تاکید کردند چراکه با احداث خط راه آهن این دیار، ایران به مقصد سرمایه‌گذاری‌ها و فعالیت‌های اقتصادی و ترانزیتی در منطقه تبدیل و مناطق جنوب و شرق کشور نیز آباد می‌شود.

اما، امروز فقط بحث راه‌آهن، ترانزیت و بنادر در سواحل مکران مطرح نیست بلکه توجه به مقوله «تولید» تمامی ایده‌ها و راهبردهای تاریخی این سرزمین را تحت تاثیر قرار داده است.

فولادسازی و پتروشیمی در سواحل مکران

فراهم کردن زیرساخت‌های تولید در نزدیک‌ترین نقطه به دریا و اقیانوس، هر سرمایه‌گذار داخلی و خارجی را برای ورود به منطقه آزاد چابهار ترغیب کرده است و نیک می‌دانیم که «آب» یکی از مهمترین نیازهای صنایع بزرگی همچون فولاد به شمار می‌رود و همین الان طرح «فولاد مکران» در زمینی به گستره ۳۰۰ هکتار در دست احداث است که کارخانه‌هایی همچون تولید آهن اسفنجی، گندله سازی، فولادسازی و نوردسازی برای آن پیش‌بینی شده است.

به گفته عبدالرحیم کردی مدیرعامل سازمان منطقه آزاد چابهار، تنها برای اجرای فاز نخست مجتمع فولاد مکران ۱۳۰ میلیون یورو یعنی رقمی حدود سه هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان قرارداد سرمایه‌گذاری منعقد شده و کار احداث آن در حال انجام است.

«اگر بدانیم عملیات اجرایی کارخانه فولاد ۱۰ میلیون تنی چابهار با چه میزان سرمایه‌گذاری قرار است آغاز شود هم خالی از لطف نیست»

رئیس هیات مدیره سازمان تجاری صنعتی منطقه آزاد چابهار در این خصوص اظهار داشت: عملیات ساخت فولاد ۱۰ میلیون تنی با سرمایه‌گذاری هفت میلیارد یورو (حدود ۲۰۰ هزار میلیارد تومان) در سواحل مکران به زودی آغاز می‌شود.

همچنین در کرانه مکران، یک مجتمع فولاد با ظرفیت ۱.۶ دهم میلیون تن در حال ساخت است.

کردی با بیان اینکه احداث مجتمع پتروشیمی چابهار با ظرفیت تولید بیش از ۲۰ میلیون تن مواد پتروشیمی در قالب سه فاز از سال ۱۳۹۲ برنامه‌ریزی و از سال ۱۳۹۴ هم ساخت نخستین واحد تولید متانول آن شروع شده است گفت: ظرفیت فاز نخست مجتمع پتروشیمی چابهار هشت و نیم میلیون تن متانول است که این مقدار متانول در پنج کارخانه هرکدام با ظرفیت یک میلیون و ۶۵۰ هزار تن محصول در سال تولید خواهد شد.

وی تصریح کرد: فاز نخست پتروشیمی چابهار با سرمایه‌گذاری هشت و نیم میلیارد یورو در حال ساخت است.

«مسئله اگر در این خطه از کشورمان فقط به ظرفیت بندری و تخلیه بار توجه می‌شد دیگر چشم‌انداز قابل توجهی در بحث رونق و جهش تولید و ایجاد اشتغال پایدار متصور نبود. تحلیلگران اقتصادی بر این باورند که برای ایجاد یک شغل در شرایط کنونی باید رقم‌های مختلفی هزینه کرد، برخی سه میلیارد تومان و برخی هم یک میلیارد تومان را در صنایع مادر و پایین‌دستی تخمین زده‌اند و اگر همان رقم بالاتر را لحاظ کنیم، یعنی فقط با تکمیل فازهای نخستین پروژه‌های فولاد و پتروشیمی چابهار و صنایع پایین‌دستی آنها ۱۴۴ هزار و ۵۶۶ نفر مشغول به کار خواهند شد»

ناگفته نماند که محمد هدایی معاون اقتصادی و سرمایه‌گذاری منطقه آزاد چابهار چندی قبل در گفت‌وگو با ایرنا اظهار داشت: از سال ۹۴ تا ۹۹ منتهای پروژه‌های بزرگ فولاد و پتروشیمی ۲ هزار و ۵۵۵ شغل در این منطقه ایجاد شده است.

در حال حاضر به طور مقطعی، بیش از ۱۵ هزار نفر در عملیات ساخت طرح‌های عمرانی و صنعتی مختلف این منطقه مشغول به فعالیت هستند و این‌ها جدای از ظرفیت‌های موجود در بخش آبریز پروری و شیلات است.

«ظرفیت اشتغال برای بیش از ۱۵ هزار نفر در بخش‌های مختلف آبریز پروری در سواحل مکران وجود دارد»

شاید برای شما هم این سوال ایجاد شده باشد که چگونه می‌توان با ردیف بودجه‌ای که برای سال ۱۴۰۰ پیش‌بینی شده است این اقدامات را انجام داد! اما باید گفت که بیشتر فعالیت‌های توسعه‌ای در منطقه آزاد چابهار با مشارکت و ائتلاف شرکت‌های بزرگ در حال انجام است و چه بسا سند توسعه تجارت خارجی هم برای این خطه مصوب شده است و بر این اساس، صادرات محصولات تولیدی هم به کشورهای خارجی و هم به سرزمین اصلی امکان‌پذیر خواهد بود.

« طی سال‌های ۹۳ تا ۹۹ میزان صادرات تولیدات منطقه آزاد چابهار به سرزمین اصلی با افزایش ۴۷۴ درصدی به ۵۷.۴ میلیون دلار رسیده است»

توسعه یعنی اینکه وسعت منطقه آزاد چابهار از ۱۴ هزار هکتار به ۸۲ هزار هکتار افزایش یابد که البته امروز این مهم، محقق شده است.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد چابهار با بیان اینکه طرح توسعه محدوده این منطقه با تمامی فراز و فرودهایی که مواجه بود به سرانجام رسید، اظهار داشت: این کار انجام شد تا فصل تازه‌ای در کتاب توسعه چابهار باز شود.

کُردی اضافه کرد: امروز همه آنچه مورد نیاز یک سرمایه‌گذار است از طریق سامانه و پنجره واحد، قابل رهگیری و دنبال کردن است و این، بخش عمده‌ای از دغدغه سرمایه‌گذارانی است که در گذشته درباره نحوه واگذاری طرح‌ها، زمین و شرایط پروژه‌ها نگران بودند و هم‌اینک، این دغدغه برطرف شده است و یک دستاورد به شمار می‌رود.

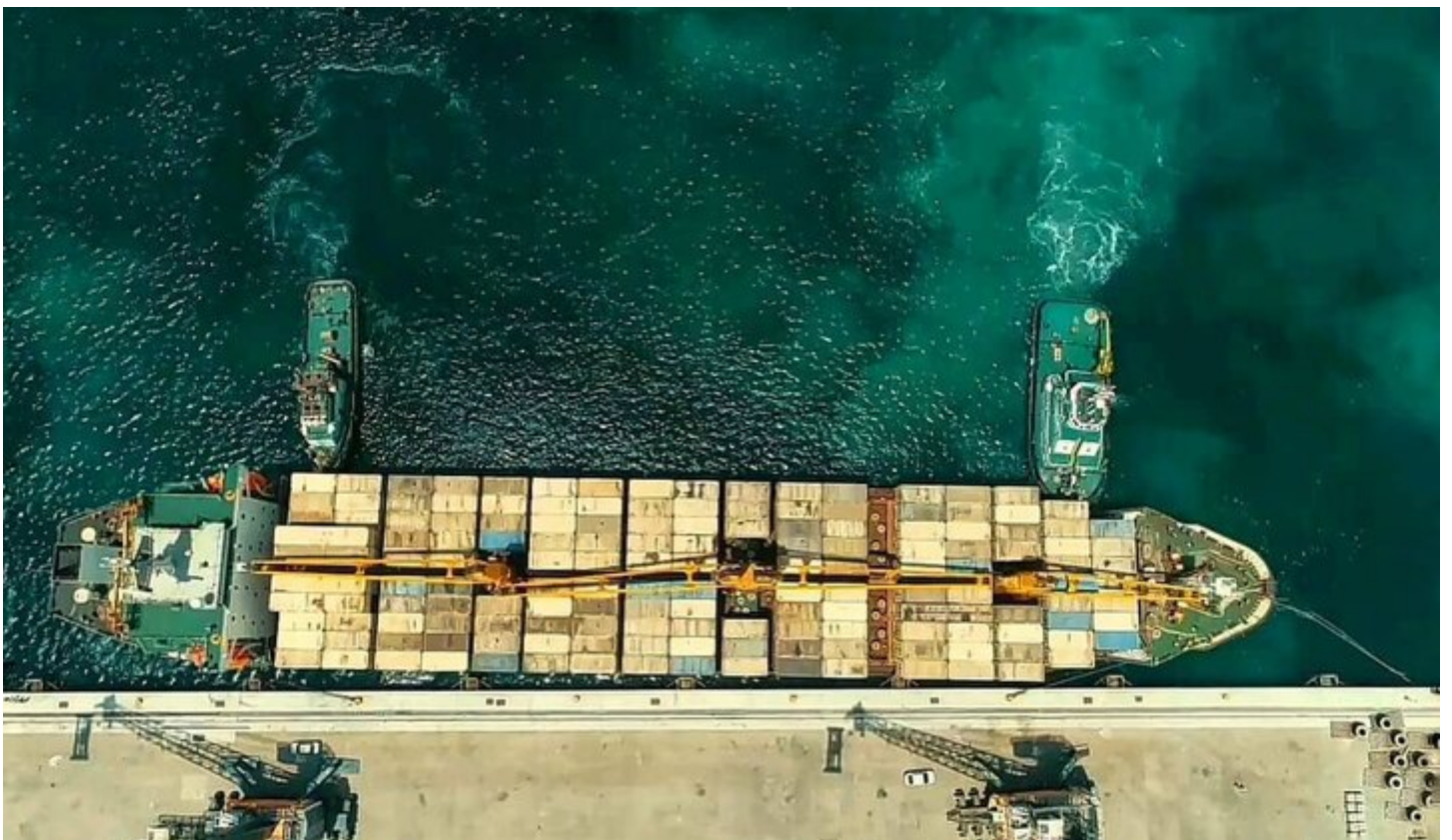
به گفته او، اگرچه هماهنگی‌های بین‌بخشی به‌طور کامل به سرانجام نرسیده، اما اراده دولت و سیاست‌گذاران همچنان بر یکپارچگی و هم‌افزایی مدیریتی استوار است.

رئیس هیات مدیره سازمان تجاری صنعتی منطقه آزاد چابهار یادآور شد: ظرفیت‌های ذاتی چابهار و موقعیت استراتژیک سواحل مکران برای تولید و تجارت در کنار تصویرسازی مثبت و اثرگذار و اقدامات حمایتی سازمان منطقه آزاد از سرمایه‌گذاران، زمینه افزایش سرمایه‌گذاری در سواحل مکران را فراهم کرده است.

وی با اشاره به مزیت‌های منطقه آزاد چابهار برای سواحل مکران اظهار داشت: این منطقه از یک سو بندر و دسترسی به آبهای آزاد داشته، فرودگاه بین‌المللی را در دست احداث دارد، خط ریلی در آستانه رسیدن به چابهار است، جاده‌های تجاری هم در دست توسعه‌اند و از سوی دیگر بازارهای مصرف مهم منطقه‌ای هم در دسترس چابهار هستند.

به گفته‌ی کُردی، چابهار نه فقط مزیتی برای سواحل مکران، که گوهر توسعه و اقتصاد ملی است.

بی دلیل نیست که می گویند سرعت توسعه چابهار، آیندگان را غافلگیر خواهد کرد.

انجام امور زیربنایی، عمران و آبادانی، توسعه اقتصادی، سرمایه گذاری و افزایش درآمد عمومی، ایجاد اشتغال پایدار و مولد، تنظیم بازار کار و کالا، حضور فعال در بازارهای جهانی و منطقه‌ای، تولید و صادرات کالاهای صنعتی و تبدیلی و ارائه خدمات عمومی و آموزشی و گردشگری از جمله اهداف مورد نظر سازمان منطقه آزاد چابهار است و با تحقق کامل این اهداف در آینده‌ای نزدیک می‌توانیم برآیند اقدامات زیرساختی دولت جمهوری اسلامی را در سرزمین مکران نظاره‌گر باشیم.

